

МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

«ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ
НАУКИ І ОСВІТИ
В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ»

ВИПУСК 47

31 травня 2019 р.

ГОСУДАРСТВЕННОЕ ВЫСШЕЕ УЧЕБНОЕ ЗАВЕДЕНИЕ
«Переяслав-Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды»

Совет молодых ученых университета

Материалы
Международной научно-практической интернет-конференции
**«ТЕНДЕНЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ
НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ ГЛОБАЛИЗАЦИИ»**

31 мая 2019 года

Вып. 47

Сборник научных трудов

УДК 001+37(100)
ББК 72.4+74(0)
Т 33

Материалы Международной научно-практической интернет-конференции «Тенденции и перспективы развития науки и образования в условиях глобализации»: Сб. науч. трудов. – Переяслав-Хмельницкий, 2019. – Вып. 47. – 859 с.

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

Коцур В.П. – доктор исторических наук, профессор, академик НАПН Украины

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

Базалук О.А. – доктор философских наук, профессор

Воловик Л.М. – кандидат географических наук, доцент

Дашкевич Е.В. – кандидат биологических наук, доцент (Беларусь)

Доброскок И.И. – доктор педагогических наук, профессор

Кикоть С.Н. – кандидат исторических наук (ответственный секретарь)

Евтушенко Н.М. – кандидат экономических наук, доцент

Руденко О.В. – кандидат психологических наук, доцент

Садыков А.А. – кандидат физико-математических наук, доцент (Казахстан)

Скляренко О.Б. – кандидат филологических наук, доцент

Халматова Ш.С. – кандидат медицинских наук, доцент (Узбекистан)

Сборник материалов конференции вмещает результаты научных исследований научных сотрудников, преподавателей высших учебных заведений, докторантов, аспирантов, студентов по актуальным проблемам гуманитарных, естественных и технических наук.

Ответственность за грамотность, аутентичность цитат, достоверность фактов и ссылок несут авторы публикаций.

©Авторы статей

©Совет молодых ученых университета

©ГВУЗ «Переяслав-Хмельницкий
государственный педагогический
университет имени Григория Сковороды

фінансовими послугами; навички оцінки переваг і недоліків різних фінансових продуктів [2, с. 301–302].

Висновки. Українські педагоги своєю працею зробили значний внесок у теорію і практику професійної орієнтації, економічної освіти, господарського виховання дітей, молоді і дорослих у першій половині ХХ століття. Особливу роль у розвитку фахової економічної освіти відіграли приватні навчальні заклади, створені зусиллями педагогів, громадськості та учасників господарсько-кооперативних товариств. Впровадження педагогічних ідей минулого успішно триває в сучасних умовах. Завдяки зусиллям держави, педагогів, громадськості і міжнародних організацій в Україні запроваджено низку заходів з підвищення економічної, фінансової, податкової грамотності дітей та дорослих, що є перспективним напрямом зміцнення середнього класу, ощадливої поведінки населення як основи макроекономічної стабільності, інновацій у вирішенні соціально-економічних проблем, набуття нових професій.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Гамбургская декларация об обучении взрослых. Принята пятой Международной конференцией по образованию взрослых, Гамбург, Германия, 14–18 июля 1997 года. [Электронный ресурс]: Режим доступа: http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/hamburg_decl.shtml
2. Гіптерс З. В. Економічна освіта дітей і дорослих на західноукраїнських землях (XIX – перша половина ХХ століть). Монографія. – К. : УБС НБУ, 2014. – 479 с.
3. Коренець Д. 20-ліття нашої торговельно-кооперативної школи // Кооперативна республіка. – 1931. – Ч. 12. – С. 434–442.
4. Коренець Д. Реформа фахового шкільництва в Польщі // Рідна школа. – 1934. – Ч. 2. – С. 21–23.
5. Коренець Д. Чи ми дійсно відчуваємо потребу фахових шкіл // Господарсько-кооперативний часопис. – 1927. – Ч. 37. – С.
6. Метельський В. Психологічні дослідження при виборі звання // Шлях виховання й навчання. – 1934. – Кн. 2. – С. 122–127.
7. Омельченко М. Вибір фаху. – Прага, 1925. – 38 с.
8. Перша Українська Педагогічна Вистава // Шлях виховання й навчання. – 1938. – Кн. 2. – С. 65–74.

УДК 378.013

*Елена Дергунова, Алла Жактаева, Елена Зелинская
(Жезказган, Казахстан)*

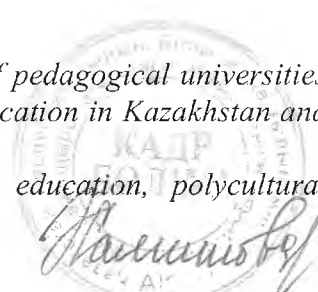
ФОРМИРОВАНИЕ ПОЛИКУЛЬТУРНОСТИ СТУДЕНТОВ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ

В статье рассматриваются вопросы формирования поликультурной личности студентов педагогических вузов. Проводится анализ литературы по проблеме поликультурного образования в Казахстане и Кыргызстане.

Ключевые слова: формирование, поликультурность, личность, поликультурное образование, поликультурная личность, педагогика толерантности.

The article deals with the formation of a multicultural personality of pedagogical universities students. An analysis of the literature on the problem of multicultural education in Kazakhstan and Kyrgyzstan is made.

Keywords: formation, multiculturalism, personality, polycultural education, polycultural personality, pedagogy of tolerance.

В настоящее время система высшего образования претерпевает серьезные изменения, которые требуют определения нового содержания и применения новых средств и методов обучения для подготовки конкурентоспособных специалистов. В отечественной научно-методической литературе представлены самые разнообразные точки зрения по вопросу о том, каким должно быть это содержание. Исходным является требование перехода к новой модели специалиста, основанной на содержании компетентности и компетенций. Переход к компетентностно-ориентированному образованию считается адекватной реакцией системы образования на социальный заказ. При этом более углубленными и содержательными оказываются понятия компетентности, определение которых требует разработки модели действий, качеств, взаимодействий и других функциональных компонентов, каждый из которых служит достижению определенных целей.

Наиболее исчерпывающей и универсальной считается модель единой социально-профессиональной компетентности, предложенная И.А. Зимней [1]. В соответствии с этой моделью, целостность результата высшего образования представлена как многомерная и многоуровневая конструкция, состоящая из четырех разнопорядковых блоков. Это – два базовых (интеллектуально-обеспечивающий и личностный) и два собственно компетентностных (социальный и профессиональный).

Анализ научной литературы по этой проблеме выявил, что система поликультурного образования должна учитывать следующие позиции:

1. Любые глобальные проблемы, с которыми сталкивается общество, неизбежно сказываются и на состоянии образования. Именно оно, откликаясь на проблемы социума, способно оказывать существенное влияние на развитие тех или иных тенденций, поддерживать или тормозить их, упреждая развитие событий.

2. Человечество вступило в XXI век не только с выдающимися достижениями в науке и технике, литературе и искусстве, но и вместе с событиями, связанными с международным терроризмом, межнациональными и религиозными распрями, неспособностью общества к анализу современных этнических конфликтов, их прогнозированию и управлению.

Формирование поликультурности может быть обеспечено целостным образовательным процессом, который включает в себя процессы обучения, воспитания и развития личности. При формировании поликультурности студентов нельзя не учитывать опыт межкультурных контактов в его различных формах: знакомство с произведениями искусства и архитектуры, достижениями науки и техники, встречи и диалоги с представителями иных социокультурных общностей, знакомство с традициями и обычаями в быту и повседневной жизни.

В качестве механизмов формирования поликультурности студентов выступают обучение, воспитание, деятельность, общение. Формирование навыков поликультурного взаимопонимания и взаимодействия может также осуществляться посредством тренинга этнокультурной компетентности, культурного ассимилятора, деловых и ролевых игр и др. Формами формирования поликультурности являются индивидуально-парные взаимодействия и коллективные взаимоотношения. Эти взаимодействия и отношения могут быть специально организованными (знания и опыт, приобретаемый студентом в ходе участия в лекциях, семинарах, дискуссиях, конференциях, различных объединениях, совместных мероприятиях и т.д.), стихийными или частично организованными (знания и опыт, приобретаемый студентом в семейных отношениях, в отношениях со сверстниками и взрослыми, в отношениях с другими социальными институтами, в учебной и трудовой деятельности, а также из средств массовой информации и др.).

Образовательные учреждения призваны сообразовывать воздействие на молодое поколение социальной среды, сообщать ему научные, достоверные знания, направленные на формирование позитивного отношения к своему и другим народам, их истории, культурам.

В системе вузовского образования должны присутствовать исторические экскурсии и оценки вражды и нетерпимости в мире, студенты должны знать историю и географию расовых и этнических конфликтов, религиозных войн [2, с. 31-42]. Особенно актуально это в

епоху натиска інформаційно-комунікаційних технологій, інтернету в личне простір кожного індивідуума. Педагогам надо навчити студентів проводити аналіз потоку інформації, котра обрушується на них щоденно з телебачення, радіо, газет і, особливо, з інтернету.

Педагогіка толерантності повинна вчити умінню аналізувати місцеві ситуації, обстановку в особистому навчальному закладі і групі, в сім'ї, а також сприяти критичному аналізу [3].

Однак досвід показує, що навіть добре поставлене правове навчання не може вирішити проблему формування навичок терпимості до інших і толерантного поведіння. Необхідні методи систематичного і раціонального навчання, котрі б сприяли покращенню взаєморозуміння, зміцненню терпимості в стосунках, як між окремими людьми, так і між етнічними, соціальними, культурними, релігійними і мовними групами.

Очевидно, що ці проблеми неможливо вирішити разовими акціями і заходами, курсами теоретичних знань. Необхідно використання методів і технік, котрі дозволять кожному студенту відповідно до його вікових особливостей і можливостей, не тільки знати і розуміти, але і відчути і пережити. Ведучий принцип педагогіки, заснований на філософії діалогу – принцип позитивності. По відношенню до віку студентів вишів (18-25 років) принцип цей характеризує:

- позитивна установка на широке загальне культурне розвиток студента, всіх його потенціальних можливостей і здібностей;

- відкриття перед студентом його особистих можливостей в різних видах діяльності.

Під цими принципами слід розуміти рекомендаційний, а не заборончий стиль організації діяльності студентів, тобто обговорення майбутніх справ, бажань, інтересів, створення розвиваючої предметної середовища, умов для експериментування з різними матеріалами (статей, фільмів і пр.), відхід від жорстко регламентованої діяльності репродуктивного характеру, визнання права студента на самостійний вибір занять, матеріалів, партнерів, способів, на прохання про допомогу або надання допомоги комусь іншому, на відпочинок, на індивідуальні заняття. Так, обговорюючи майбутні справи, студенти повинні мати можливість висловлювати пропозиції, а завдання викладача – обговорити їх спільно, не посилаючись на відсутність часу. Мнение кожного студента повинно бути вислухано і враховано, і одногрупниками, ровесниками, а реакція на будь-яке пропозиція – доброжелателною, зацікавленою [3].

Вивчені матеріали по даній темі дозволяють нам погодитися з М.Ф. Пафовой [4, с. 8], виділивши чотири напрямки в цілях полікультурного навчання і розподіливши їх в чотири групи: етнікультурна і соціокультурна ідентифікація особистості (В.А. Ершов, Ф.Н. Зіятдінова); освоєння системи понять і представлень про різноманітність культур в світі, країні, території проживання (Г. Адылбек кызы, Д. Бэнкс, А.Н. Джурицкий, Е.Ш. Нусубалиева, В.В. Макаев, З.А. Малькова, Л.Л. Супрунова и др.); виховання установок толерантного свідомості (В.П. Борисенков, В.И. Жаркова, Д.А. Султанова и др.); розвиток умовностей і навичок конструктивного взаємодія з представниками інших культур (О.К. Гаганова, А.Я. Данилюк, Н.К. Мартысевич, М.Г. Тайчинов и др.).

Деякі дослідники, наприклад, Т.О. Балыкбаев, М.Е. Демеуова, Дж. Бэнкс, В.В. Макаев, З.А. Малькова, Л.Л. Супрунова визначили повний перелік основних понять і категорій полікультурного навчання, котрі студент може засвоїти в процесі навчання. Серед широкого спектра термінів полікультурного навчання дослідники виділяють наступні поняття: взаєморозуміння, духовна культура, ідентифікація, культура, казахстанська і світова культура, культура світу, конфлікт, міжкультурне спілкування, міграція, різноманітність культур, предрасудки, відмінності культур, раса, співпраця, толерантність, етнічна культура, етнічне різноманітність і др.

Мнения ученых о задачах поликультурного образования также условно можно разделить на две группы. В первой группе исследователь отметила формирование и развитие умений и навыков эффективного взаимодействия с представителями различных культур; воспитание учащихся в духе мира и согласия (Д. Бэнкс, О.В. Гукаленко, З.Е. Джумабаева, А.Н. Джурицкий, В.А. Ершов, В.С. Кукушин, Б.М. Утегенова и др.). В другой – автора привлекла глубокая и всесторонняя интериоризация учащимися культуры своего этноса; формирование у них представлений о многообразии этнокультур в своей стране и в мире, воспитание положительного отношения к культурным различиям этносов (Г. Адылбек кызы, А.Ю. Белогуров, А.Я. Данилюк, К.Ж. Кожаметова, Н.К. Мартысевич и др.).

Вопросы содержания формирования поликультурной личности подробно рассматривались в трудах и составили основу концепции одного из ведущих экспертов данной области, американского ученого – Джеймса Бэнкса. Согласно автору, оно должно отражать культуру различных этнических групп и общую американскую культуру. Однако, и мы согласны с мнением ученого, для этого недостаточно ограничиться простым добавлением исторических фактов, героев и событий, необходимо создание нового содержания образования [5, с. 104].

У многих исследователей формирования поликультурной личности сложились свои критерии, которым должно соответствовать его содержание. Среди обширного списка можно выделить культурологический аспект Г. Адылбек кызы, Д. Бэнкса, В.В. Макаева, З.А. Мальковой, Л.Л. Супруновой, В.С. Кукушина и др.; этнопедагогические критерии М.Г. Тайчинова и этнопедагогические принципы отбора материала по проблемам межнациональных отношений И.Л. Ленского.

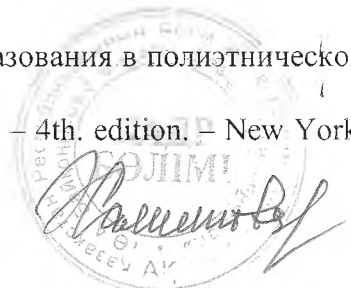
Считаем, спецификой содержания учебного материала в педагогическом вузе должно быть отражение идеи полиэтничности казахстанского общества; толерантности; межэтнической интеграции; представлено многообразие национальных культур; раскрытие общих и самобытных элементов национальных культур этносов, также изучение мировой культуры, так как язык и культура тесно переплетены, взаимосвязаны.

Мы придаем большое значение в содержании поликультурного образования изучению духовного наследия этносов. И поэтому согласны с позициями М.Г. Тайчинова, рассматривающего этнокультурный компонент в изучении языка, искусств и литературы как решение задач культурно-национальной самореализации личности, формирования качеств гражданина, содружества наций [6, с. 33]; с точкой зрения Д. Бэнкса – как передачу эмоциональной или аффективной сферы жизни этноса [5, с. 108]; В.М. Ермоленко [7, с. 279] – как отражение в яркой художественной форме основных ценностей, норм, традиций этнической группы.

В целом, содержание предметов в рамках поликультурного образования, должно давать студентам возможность почувствовать и понять, что непохожесть другого народа, его уникальность «не искусственно придумана, а прекрасна потому, что прочно связана с природой и опытом жизни народа, его миропониманием» [3, с. 143].

ИСТОЧНИКИ И ЛИТЕРАТУРА

1. Зимняя И.А. Психология обучения иностранных языков / И.А. Зимняя. – М.: Просвещение, 1991.
2. Библер В.С. Культура. Диалог культур, опыт определения / В.С. Библер // Вопросы философии. – 1989. – №6.
3. Асмолов А. Историческая культура и педагогика толерантности / А. Асмолов. – М.: Мемориал, 2001.
4. Пафова М.Ф. Состояние и проблемы поликультурного образования в полиэтнической среде / М.Ф. Пафова. – М., 2004. – 122 с.
5. Banks J. An Introduction to Multicultural Education / J. Banks. – 4th. edition. – New York: Allen-Pearson, 2008.

6. Тайчинов М.Г. Развитие национального образования в поликультурном, многонациональном обществе / М.Г. Тайчинов // Педагогика. – М., 1999. – №2. – С. 30-36.
7. Ермоленко В.М. Воспитание поликультурности молодежи на уроках гуманитарных дисциплин / В.М. Ермоленко // Материалы Международной научно-практической конференции. – Костанай, 2008.

*Марина Дмитрієва, Тетяна Пирлог
(Ізмаїл, Україна)*

ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСІБНИКІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

У статті розглянуто тлумачення поняття «електронний посібник», наведено переваги електронної освіти, виділено безперечні переваги використання електронних посібників у навчальних закладах України, а також розглянуто приклади створення мультимедійних електронних посібників для різних предметів, які вивчаються не лише в загальноосвітніх школах, а й у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, електронні засоби навчання, електронний посібник.

The article deals with the interpretation of the term «electronic manual», the advantages of e-learning, with emphasis on the indisputable advantages of using electronic textbooks in schools Ukraine and examined examples of multimedia electronic textbooks for various subjects that are studied not only in schools, but also in higher education.*

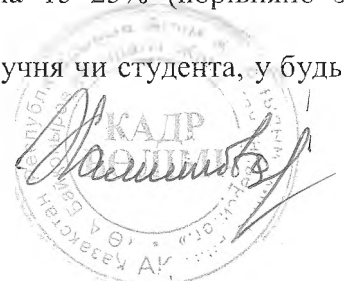
Keywords: information and communication technologies, e-learning, e-manual.

На сьогодні, в еру розвитку новітніх інформаційних технологій трудова діяльність людини все більше набуває ознак інтелектуалізації, причому вміння і навички кожного суб'єкта є незмінною складовою під час роботи з інформаційно-комунікаційними ресурсами. Переважним видом діяльності є глобальний процес інформатизації суспільства, де на передній план виходять передавання і зберігання відомостей сучасними комп'ютерними і комунікаційними засобами. Використання інноваційних технологій в освітньому процесі можна вважати двигуном соціального розвитку й економічного зростання. Варто зазначити, що в наш час є необхідна умова – володіння сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, що є ідентичне тому, як колись уміння писати й читати. Як показує моніторинг ринку праці, зараз досить затребуваними є висококваліфіковані спеціалісти, які можуть працювати в умовах новітніх технологій, опановувати й активно втілювати їх у практику.

Метою статті є показати необхідність використання електронних посібників у вищих і загальноосвітніх навчальних закладах України. Одним із найголовніших інструментів розвитку інформаційного суспільства є електронна освіта, яка сприяє швидкому і змістовному оновленню форм і засобів, технологій та методів навчання; а також формуванню в учнів і студентів навичок сьогодення.

До безперечних переваг електронної освіти можна віднести:

- 1) економію часу;
- 2) пришвидшення запам'ятовування навчального матеріалу на 15–25% (порівняно зі стаціонарними формами навчання);
- 3) можливість навчання в будь-якому темпі, але зручному для учня чи студента, у будь-який час;
- 4) доступність навчання для всіх категорій учнів і студентів;

<i>Shukhrat Rakhmanov</i>	/
THE INSTITUTE REPRESENTATION AT THE UNITED NATIONS: HISTORICAL EVOLUTION, LEGAL STATUS AND FEATURES	165
<i>Ірина Тарасенко</i>	
ВПЛИВ ДЕРЖАВНОЇ МОЛОДІЖНОЇ ПОЛІТИКИ НА СОЦІАЛЬНЕ СТАНОВЛЕННЯ МОЛОДІ	168
МИСТЕЦТВО / ИСКУССТВО	
<i>Сун Юй</i>	
ОСОБЕННОСТИ ВОПЛОЩЕНИЯ ТЕМЫ КИТАЯ В БРОДВЕЙСКОМ МЮЗИКЛЕ «ПЕСНЯ ЦВЕТОЧНЫХ БАРАБАНОВ»	171
<i>Руслана Хиневич, Анна Штонда</i>	
ОСОБЛИВОСТІ NEWBORN-ФОТОГРАФІЇ ТА СТИЛІВ ЇЇ ОБРОБКИ	174
<i>Чу Вэньшо</i>	
ПРЕПЯТСТВИЯ В КУЛЬТУРНОМ ОБМЕНЕ В РАМКАХ “ОДИН ПОЯС И ОДИН ПУТЬ”	176
ПЕДАГОГІКА / ПЕДАГОГИКА	
<i>Жулдиз Анай</i>	/
ANXIETY IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING: BACKGROUND OF THE STUDY	182
<i>Насиба Арипова, Рўзимурод Зухриддинов, Хуришида Муқумова</i>	
ПЕДАГОГІК ТЕХНОЛОГІЯ ВА ИНТЕРФАОЛ ЎҚИТИШ УСУЛЛАРИ ХУСУСИДА	185
<i>Василь Бабак</i>	
АКМЕОЛОГІЯ ЯК ГАЛУЗЬ НАУКОВОГО ЗНАННЯ: КОНЦЕПТУАЛЬНО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ВИМІР	188
<i>Айгерим Бекболат</i>	
THE TEACHING OF LISTENING SKILL	190
<i>Лідія Бондаренко</i>	
ВИВЧЕННЯ ТВОРУ ДАРИ КОРНІЙ «ГОНИХМАРНИК» У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	192
<i>Катерина Буюклі</i>	
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА РОБОТА З ДІТЬМИ-СИРОТАМИ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ	194
<i>Ганна Волкова, Зоя Дубовенко</i>	/
МЕДИЧНА ОСВІТА В УМОВАХ РЕФОРМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ	198
<i>Зінаїда Гінтерс, Дмитро Андрухів</i>	
ІСТОРИКО-ПЕДАГОГІЧНИЙ АСПЕКТ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ФІНАНСОВОЇ ГРАМОТНОСТІ ДІТЕЙ І ДОРΟΣЛИХ	201
<i>Елена Дергунова, Алла Жактаева, Елена Зелинская</i>	
ФОРМИРОВАНИЕ ПОЛИКУЛЬТУРНОСТИ СТУДЕНТОВ В СИСТЕМЕ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ	205
<i>Марина Дмитрієва, Тетяна Пирлог</i>	
ПЕРЕВАГИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПОСІБНИКІВ У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ	209
<i>Олена Єрема</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	212
<i>Гульназ Жанбырова</i>	/
USE OF AUTHENTIC AUDIO AND VIDEO MATERIALS TO INCREASE THE LEARNERS' MOTIVATION IN TEACHING FOREIGN LANGUAGE	216
<i>Эштемір Жумаев, Насиба Салимова</i>	
ОММАВИЙ АХБОРОТ ВОСИТАЛАРИНИНГ ЁШЛАРНИ МАЪНАВИЙ ТАХДИДЛАРДАН ҲИМОЯЛАШДАГИ АҲАМИЯТИ	219

